

Published by
BYELORUSSIAN-AMERICAN
ASSOCIATION, Inc., U. S. A.
and BYELORUSSIAN
CANADIAN ALLIANCE

Беларус

ГАЗЭТА БЕЛАРУСАУ ПАУНОЧНАЕ АМЭРЫКІ BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER OF NORTH AMERICA

Год XVIII № 119

Сакавік 1967

NEW YORK — TORONTO

March 1967

Vol. VXIII № 119

ВЕЛІЧ САКАВІКОВАГА АКТУ

Каб асэнсаваць усю веліч Акту 25 Сакавіка, якім 49 год таму Беларуская Народная Рэспубліка была абвешчаная вольнай і незалежнай дзяржавай, ды вызначыць месца гэтае падзеі ў гісторыі нашага народу, неабходна коратка спыніцца на юрыдычным і ідёйна-палітычным аспектах гэтага Акту.

Акт 25 Сакавіка або, інакш, Трэцяя Устаўная Грамата Рады Беларускай Народной Рэспублікі, быў беспасярднім вынікам Першага Усебеларускага Кангрэсу, што адбыўся ў снежні 1917 году ў Менску. У складзе ёй заўсёды мы падчыркваем, што Акт 25 Сакавіка ў пастановы Першага Усебеларускага Кангрэсу быў законным і свабодным выяўленнем волі беларускага народу і што якраз у гэтай свабодзе ў законе ён ўсю юрыдычную і палітычную мопгэтых пастановаў.

Першы Усебеларускі Кангрэс быў скліканы Вялікай Беларускай Радай, што паўсталі ў канцы каstryчніка 1917 году із зыліцца паўсталых у гэным-же 1917 годзе. Цэнтральнае Рады Беларускіх Арганізацый і Партыяў і Цэнтральнае Беларуское Вайскове Рады. Гэткім парадкам, Вялікай Беларускай Рада была тады найвышэйшым беларускім нацыянальным і палітычным аўтарытатам, а скліканы ёю Усебеларускага Кангрэсу не магло выклікаць дзеля гэтага ніякіх юрыдычных засыяротаў.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

Дзяржава незалежнасць народу адно тады можа быць дабрадзеіствам ягоным, калі яна, незалежнасць на ёйсьць толькі самамі, а адно сяродкам дзеля магчымага найбóльш поўнага заспакаення духовых і матэрыяльных патрэб народу, як цэласці, і паасобных людзей, як складовых частак гэтага цэласці.

расейскія камуністыя пры мінімальнym удзеле беларускіх камуністыя, такіх, як Цішка Гартны-Жылунович, Алеся Чарвякоў, Язэп Дылы да некалькі іншых.

Дзяржава бальшавікамі пры „бескарсыльвай дапамозе вялікага рускага народу” беларускага дзяржавы на фурме БССР была з кожнаю гладзішча клясычным дарам Данайца. Недарма ў 10-ыя ўгодкі Каstryчніцкай рэвалюцыі беларускі падсавецкі пазета Максім Лужанін у 1927 годзе ў сваім вершы пісаў:

Кожны дзень прыходзіць расцьвітаць,
Каб памерці потым за гарамі;
Мы ня хочам радасці вітаць,
Што чужымі дадзена рукамі.

Гэтая „радасць, чужымі дадзенай рукамі”, прынесла Беларускому народу ненатаванае ў ягоныя гісторычныя рука: фізычне вынічэнне цэльных мілёніа людзей, духове ніволініцтва, матэрыяльную галіту, калгасы, прыгоны, эканамічную эксплатацію краю ў наўзіверх усяго — шалённую русыфікацыю.

Асабіўка важнай была апошняя пастанова Трэцяй Устаўной Граматы аб тым, што

„БНР” пацвярджае ўсе тыя праваў

і вольнасці грамадзян і народу

Беларусі, якія абвешчаныя Устаўной Граматай ад 9-га сакавіка

1918 году”.

Гэтая праваў і вольнасці, задзяляванныя Другой Устаўной Граматай: свабода слова, друку, сходау, забастовак, хауруса, свабода сумленія, незачипнасць асобы і памешканія, права на нацыянальна-іерасціальную аўтанаю для нацыянальных міяшчніц, раўнапраўнасць моваў — становіцца самой фундаментальнай асновы свабоды і демакратызму.

Пагвалішы гэтую праваў і вольнасці, камунізм увёў у Беларусь гэтак званую дыктатуру

Камуністичнай партыі, ачоленай

у бальшыні Ресейчамі і кіраванай

з маскоўскага цэнтра.

Акт 25 Сакавіка быў створаны

на чужацкай слáй і на ў інтарасах

чужыніц, як гэта стала з БССР,

але самым Народам і для Народу.

Вось чаму ў гісторыі Беларусі ён

стаўся граничным і зваротным

і ўсёй ішоў

актам

і зваротным

BIE L A R U S

Byelorussian Newspaper of North America

Published monthly by

BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.
and BYELORUSSIAN CANADIAN ALLIANCEAddress in U.S.A.: 166 — 34 Gothic Drive, Jamaica, N. Y. 11432.
Address in Canada: Byelorussian Canadian Alliance
524 St. Clarence Avenue Toronto 4, Ont.

Subscription \$ 6.00 yearly.

БЕЛАРУС — Беларуская газета Паўночнае Амэрыкі
Выходзіць месячна. Рэдагуе Калегія.
Выдаюць: Беларуска-Амерыканскія Задзіночанні
й Згуртуванні Беларуса Канады.
Выпіска з перасылко — 6 дал. на год.

ХАВАЮЦЬ НАШУ МІНУЎШЧЫНУ

Ішчэ ў 1962 годзе, у вераснёўскіх нумарах часапісу „Камуніст Беларусі”, дырэктар Інстытуту Гісторыі Партыі пры ЦК КПВ Каменская пісала, што ў 1967 годзе мае закончыцца праца над восьмітомнай „Гісторыяй Беларускага ССР”. І вось мінула блізу пяць гадоў, надышоў 1967 год, а пра восьмітомнік „Гісторыя БССР” — ні слыху, ні дыху. Яшчэ адзін праект, яшчэ адно абіцанье накрывае посылькай маўклівасці. А гісторычная наука стаўць ірмесцы, скаваная путамі бюрократызму і... нацыянальнае палітыкі.

Другі прыклад: у студзені сёлета беларускія рэспубліканскія газеты, а з'ямі і маскоўская „Праўда”, падведамілі пра пакет дакументаў, прысланых у Акадэмію Навук БССР з Італьянскага гораду Падуі. У пачатку — копіі каштоўных дакументаў пра доктарскія экзамены Франціша Скарыны ў Падуі ў 1512 годзе:

На Захадзе дакументы гэтыя даўнадзесяць

но ведамыя, БІНіМ у Нью-Ёрку мае іх ужо ад 1959 году, але для беларускіх савецкіх гісторыкаў — готавілі набытак. Ды як-же скарыстаць з яго? Дзе іх апублікацыя, каб можна было пусціці ў шырокі южытак. А публікацыя няма дзе, і здабытак ператвараецца ў страту.

І гэтак вось сотні прыкладаў падвойджаюць, што нікага запраўднага поступу наперад у БССР ня можа быць бяз гісторычнага часапісу, які адзін мог бы задзіночыць вакол сябе гісторыкай рэспублікі ды стацца стымулам разыўцца беларускіх гісторычнай науки.

Я. 3.

БССР НА ВЫСТАУЦЫ У МОНТРЕАЛІ

сцяць, ніякіх нацыянальных культурой.

Толькі 17-га жніўня, як кажа карэспандэнт „Маладосці”, у нацыянальны дзень Беларусі, савецкі падвойнік прадставіць шырокую магчымасць паказаць культурны, науковы і тэхнічны ўзровень БССР. „Адзевятай гадзіне раніцы па радыё прагучыць дзяржаўны гімн БССР. Спэцыяльны радыё- і тэлеперадачы для гэтага дня рыхтуюцца ў Менску. Будуць паказаныя лепшыя беларускія фільмы: „Паўлінка”, „Гадзінік спыніўся апошні”, „Горад майстроў” і шэраг іншых фільмаў. Выступіць Беларускі народны хор пад кіраўніцтвам Г. І. Штотіча.

Як бачым, няма мовы тут ані аб Дзяржаўнай капэлі БССР пад кіраўніцтвам Р. Шырмы, ані аб беларускім тэатры й салёвых съпевах, ані аб беларускім танцевальным ансамблі. Значыцца, іх ня будзе на выстаўцы. Факт гэтыя прыносяць расчараваныне Беларусам Канады ў Захадзе.

— Адым словам і на выстаўцы ў Захадзе павільнёне. Масква ня хоча

з'яўлодзіцца з прынцыпу агульнага

расейскага катла, ня хоча выдзя-

ти ў ніякіх нацыянальных асаўліва-

Ж.

шай або меншай меры месцяцца ў ішчэ й сяньня на творах шмат якіх пісьменнікаў, засланяючы ў няве- чучы суровую ваеннаю рэчаіснасць. У сваім інтэрв’ю, дадзеным паэту Анатолю Вярцінскам, Быкаў сам раскрыў гэту асаўлівасць сваёго творчага мэтаду: „Абавязак кожнага съветкі ўздельніка мінулай вайны — гаварыць толькі прафу, якой бы горкай яна ні здавалася, будучы пры гэтым бязылітасным у сваіх шчырасці”.

Ужо ў першай сваёй ваеннай апо- весці „Жураўліны крык”, надрукованай у № 2-ім „Маладосці” за 1960 год, Быкаў выявіў найбольш характэрныя асаўлівасці сваёго таленту ѹ да глыбокасці гуманістычнае асэнсаваныне трагедыйнай вайны.

На чыгуначным пераезьдзе ў самым пачатку вайны ў 1941 годзе камандзёр батальёну пакідае недастатково ўзброеных і прыпадкова падабранных пяцёх салдат на чале з сяржантам Аляксеем Карпенкам, каб адны суткі часу прыкрываць адступленне сваёй часці перад пераважаючымі сіламі ворага. І вось не зважаючы на то, што адзін з іх добраахвотна здаецца ў палон, другі — дызэртыруе, і абодвы гінучы, астатнія чатырох выконваюць, здавалася-б, няўканальнай заданне, хоць пры жыцці астаецца толькі адзін з іх. Беларус з Віцебшчыны Васіль Глечык, ды ёму наканавана смерць. Паставіўшы сваіх гэ-

рояў у такія драматычныя, навет трагічныя сътулкі, аўтар раскры-

ПЕРШЫЯ УГОДКІ АДДЗЕЛУ
БАЗА У ЛЁНГ АЙЛЭНД

12 снежня 1965 году на арганізацыйным сходзе Беларусаў, што жывуць на тэрыторыі Лёнг Айлэнд калі Нью Ёрку, быў заснованы мясцовы Аддзел БАЗА. Не зважаючы на то, што ў Аддзеле ўсяго 12 сябраў, было зроблены на практыку году ніяма канструкцыйнай работы.

Аддзел у Лёнг Айлэнд прыймаў актыўны ўдзел у супольным съвяткаванні ў Нью Ёрку 48-ых угодкаў Акту 25 Сакавіка ў 1966 годзе.

Аддзел быў выкліканы делегацію ў вясбах сп. сп. Ю. Касцюковіча, Б. Данілюка і К. Вераб’я да старшыні каітнікі (павету) Насаў-м-ра Эдўжэн Г. Нікэрсану, у выніку чаго гэты апошні абвесьці адмысловай пра- клямацый дзень 25 сакавіка 1966 году Днём Незалежнасці Беларусі ў сваім павеце. Старшынам управы Аддзела, перш-наперш сп. Б. Данілюка, мясцовай англомоўнай прэса з'яўлялася Беларусь і ўгодкі абвешчаныя ўніянае незалежнасці.

Летася у трапеві Аддзел заране зрабіў сяброўскую бяду, у якой, апрача сябры Аддзелу, прынялі ўдзел і сябры Галоўнай Управы БАЗА. Гэтая бядса прынесла ў касу Аддзела 50 дал. даходу.

26 лістапада летася Аддзел удала зладзіў танцевальную вечарыну ў Гоміністэд. Ахвотна дапамагае Аддзелу сп. К. Жыдаловіч сваёй ар- кестрай, які забаўляў прыкусціх і на ўспомненай танцевальной вечарыне.

Управа Аддзелу складаецца із сп. Ю. Касцюковіча — старшыні, сп. Б. Данілюка — сакратара ё сп. К. Вераб’я — скарбніка.

Апрача сябры управы выдатна памагаюць у працы Аддзелу сябры Кузанія Касцюковіч, Марыя Веязей і Кацярына Фэрэн.

Гэтак на практыку першага году свайго існавання Аддзел БАЗА ў Лёнг Айлэнд паказаў сябе поўнасцю дзенів апрацоўчым. Гэтага-ж трэба ад яго чакаць ў бягучым годзе.

А. М.

У асартымэнце сувэніраў маюць быць шкатулкі, точныя фігуркі юрачак і бабуляк, слуцкія паясы і гальштукі, розныя тканины з народнымі узорамі, льняныя ручнікі, сэрвоткі, дарожкі, сарочкі і сукні. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінікі ў трактарах, іздаткі „Эўрыка”.

У савецкім рэстаране маюць быць беларускія стравы: булён з грыбамі, зупа з вушкамі, беларускі боршч, бабка, мачанка з білінамі, бульбяная клёцкі з мясам і печанымі кашыкі. Маюць быць торбачкі, кошыкі з лазы, лыка ё саломы. З прымеслевых вырабаў маюць быць менскія радыёлі, менскі гадзінік

ШЧЫРА ДЗЯКУЮ

Паважаным майм Прыйцелям і Су-
працоўнікам на беларускай нацыя-
нальнай ніве гэтай дарогай выказа-
ваю маю шчытую падзяку за адзна-
чэнне 60-ых угодкаў майго жыць-
ця ў 40-ых угодкаў нацыянальна-
грамадзкай дзеянасці. Управе Бе-
ларускага Інстытуту Навукі й Ма-
стацтва й Управе Ньюёркаўскай Ак-
ругі БАЗА шчыта дзякую за нала-
джанне ў съботу 25 лютага сёлета
багатага юбілейнага вечару ў за-
каштоўны падарак — залаты гадзі-
нык.

Асабліва дзякую адмысловаму
Святкавальному Камітэту ў васо-
бах сп.-ні Натальлі Арсеньевай,
сп.-ні Вольгі й Янкі Запруднікаў,
сп.-ні Яніны Каҳаноўскай, сп. Анто-
на Шукелайца, сп. Міколы Кунцэ-
віча й сп. Валянтына Міцкевіча за
ахвотную прарабленую арганізацый-
ную, тэхнічную й кулінарную рабо-
ту ў падрыхтаваныні ў правядзеніні
юбілейнага вечару.

Дзякую ўсім тым, што ўшанавалі
свой прысугнаныя гэты вечар,
асабліва сп. Каствую Акулу, што
адмыслова на гэты вечар прыляцеў
з Канады ды выступіў на ім із сло-
вамі запраўднае прыязні. Дзякую
таксама прадстаўніком БАЗА ў Нью
Джэрзі — сп. сп. С. Гутырчыку й
Б. Даніловічу ды сп.-ні Марыі й д-ру
В. Васілеўскі, што прыбылі на ве-
чар з паза Нью Ёрку.

Пачуваюся да асаблівага ававяз-
ку шчытра падзякаваць усім тым ін-
шым, што на вечары выступалі з
прыгожымі ў зімлюстымі прыві-
тальнымі прамовамі: д-ру В. Тума-
шу — ад БІНіМ, інж. М. Гарошку —
ад Галоўнай Управы БАЗА, сп. Я.
Запрудніку — ад Святкавальнага
Камітэту, д-ру Ул. Набагезу — ад
Ньюёркаўскай Акругі БАЗА, ген. Ф.
Кушала, сп. Б. Данілюк — ад Ад-
дзелу БАЗА ў Лёнг Айленд, сп. М.
Кунцэвічу, сп. Ул. Русаку.

Пісъмовыя прывітаныні ў пажада-
ні прысылалі наступныя асобы ў
арганізацыі:

Прэзыдэнт Рады БНР інж. М. Абра-
мавіч, сп. А. Стагановіч, праф. А.
Адамовіч, Управа БІНіМ, Управа
Ньюёркаўскай Акругі БАЗА, ген. Ф.
ва БАЗА ў Нью Джэрзі, Управа
БАЗА ў Кліўлендзе, інж. Я. Бруцкі —
ад Аддзелу БАЗА ў Лесе Анджэ-
лез, сп. А. Беленіс — ад Згуртаван-
нага Беларуса ў штате Ілінойс, сп.
Ул. Цівірка — ад Беларускай Рэ-
дакцыі Рады „Свабода”, інж. В.
Глазкоў — старшыня Альтыкамуніс-
тычнага Інтэрнацыяналу й Казац-
кага Вярхочнага Кругу, монсінёр
д-р П. Татарыновіч, а. я. Германовіч
і а. Ф. Журан — ад Рэдакцыі „Бо-
жым Шляхам”, а. Ф. Чарняўскі, сп.
Юрка Віцьбіч, сп.-ні д-р Раіса й т-
Віцук Жук-Грышкевіч, Лыроктар
Інстытуту Вызвучэння СССР у Мін-
ску д-р Г. Шульц і 20 наувоковых
працаўнікоў Інстытуту, сп. М. Нікан-

— ад Беларусаў Аўстраліі, сп. А.
Маркевіч — ад Беларуска-Канадый-
скага Мастацка-Выдавецкага Клубу
„Пагоні”, сп. Х. Кажаневіч — ад
Згуртаваннага Беларусаў Вялікабры-
таніі, Аддзел у Манчэстары, сп. сп.
Я. Калбаса й С. Мак — ад Згуртаван-
нага Беларусаў Вялікабрытаніі,
Аддзел у Брадфордзе, Канадыйская
Рэдакцыя „Беларуса”, сп.-ні С. і А.
Кабышы, сп. Б. Шчорс і сям'я, сп.
В. Кендыш, сп. А. Малаяўка, д-р Б.
Кіт, сп.-ні Я. і А. Чарніцкі, сп. А.
Вініцкі, сп.-ні Ніна і сп. Васіль Сто-
ма, сп. А. Строчаны.

Усім шчытра дзякую.

Асабліва-ж дзякую д-ру Язэпу
Сакічу і сп. Васілю Грышчуку,
які разам з прывітанынімі не забы-
ліся пысці і на Выдавецкі Фонд
„Беларуса”: першы — 60 дал., другі — 10 дал.

Станіслаў Станкевіч

3 ЖЫЦЦЯ БЕЛАРУСАУ КЛІУЛЕНДУ

● 31-га сіненія 1966 году беларускай
арганізацыі Кліўленду супольнымі
сіламі зладзілі сустрочу
Новага 1967 Году. З прычыны но-
вага месца ў неадпаведнае залі суст-
строча на была такая ўдалая, як
мінімум гадамі.

● На праваслаўных Каляды кліў-
лендзкая моладзь зарганізавала
традыцыйнае беларуское калядава-
нне. Пад кіраўніцтвам акардзяніс-
ты Ул. Літвінкі пры даламозе ста-
ройшых харыстых калядоўшчыкі
плямі вельмі прыгожа і прынеслы
калядны настрой у беларускія хаты.
Усім тым, што калядавалі ў гэ-
тым падтымліралі беларускія тра-
дычы, належыцца шчытра падзяка
ад усея беларуское калені.

● У нядзелью 8-га студзеня была
наладжаная Беларускай Сыботнай
Школай у Кліўлендзе ялінка для
дзяцей. Бацькоўскі Камітэт забавя-
заўся купіць падаркі для дзяцей
школьнага ў дашкольнага веку, а
кіраўнік школы сп. К. Кіслага пры-
дапамозе настайнікай — падрыхта-
ваць дзяцей да мастацкіх выступу-
ленаў. Усе вывязаліся із сваіх за-
данняў вельмі добра, і ялінка пры-
значыла наставніца шчытра падзяка
ад усея каляды.

● 28 і 29 студзеня адбыўся ў
Кліўлендзе чарговы 18-ы фэстываль,
які ладзіла арганізацыя на-
роднага мастацтва. Сёлета прыймалі
удзел у фэстывалі 27 нацыяналь-
насцяў. Найвялікшая залі „Музік
Гол” абодвы ды былі перапо-
ненія. Ад Беларусаў у першы дзень
выступала танцевальная група моладзі,
а на другі дзень — малыя танцоры
Беларускай Сыботнай Школоў.
Абодвы беларускія выступле-
ні былі на ўзроўні, асабліва добра
спраўляліся вучні Сыботнай Школоў.
Некаторыя з іх мелі толькі
сем год, а іншыя на год-два старэй-
шия. Перад фэстывалем і пасля
яго былі зъмешчаны ў мясцовых
газетах фотадзімкі абедзвюх беларускіх
груп і некалькі разоў успіналася
пра ўзрэзкі наставнікаў, якіх
групы нацыянальнае беларускай.

Ужо а 3-й гадзіні пападўні дзе-
ці, некаторыя ў нацыянальных во-
пратках, зь вялікай нецярплюсці
чакалі, калі распачніца пра-
грама ў прыйдзе Дзед Мароз. Не-
забаве кіраўнік мастацкіх часткі сп.
К. Кіслы саспачай праграму ды
попыўтаў Дзеда Мароза, які толькі
што ўйшоў у залю. Дзед Мароз
падышоў да дзетак, што ўжо былі
выхадзішы на сцене, ды сказаў,
што ён хоча пабачыць, чаго дзет-

калькімі сказамі. Не зважаючы на
гэту абмежаванасць часу ў дзея-
нія, чытаючы гэты не малы твор,
што абыўмае траха 200 бачынай
друку, чытач увесь час у напружана-
ні. Да яго готулькі дзеяньне ўя-
вяжета падзякую ўсім, што ўз-
німаліся ўзгадыненнем гэтых
чытак.

Выходзячы на сцену Беларуса
Івана Цярэшку і Італьянку Джу-
лію, як галоўных гэроў, пісмень-
нік як быццам хацеў заакцэнтаваць
камуністычную ідмо інтэрнацыяна-
лізму і дружбы народаў. Але пры-
ўсім інтынсіўнам інтэрнацыяналізме
„Альпійскай балядзе” разгор-
нутая ў ягоных ранейшых аповес-
ціях Быкава. Ейны нацыянальны
характар ужо ў тым, што Іван
Цярэшкі ўвесь час з асаблівай лю-
басцю і пачуццём глыбокасю туті
ўспамінае Беларусь, геную, як ён
завялікіе „стараўжытую зямлю Кры-
вічоў”. Выразніваецца Іван Цярэшкі
спасярод персанажаў іншых на-
цыянальнасцяў таксама, як чалавек
прадонна глыбокасю душы, бяз-
межнае высакароднасці ў ахвярна-
сці для іншых. Вось на лягер ва-
енапалонных звалілася з амэрыка-
нскага і ангельскага самалёту бом-
баў як выхуна. Абясшкодзіць
ему змушаныя вененапалонныя. Гэту
адчынілі ўзарвашаў бомбу з тым,
што зыгне той з іх, хто будзе яе
ўзрывашаў, але разам зь ім зыгне ў-
шмат эссаўшчы. Палонныя паста-
ўнайлоць развязаць справу лясава-
ніем. Лес выпаў палоннаму Расей-
цу Срабніку. Гэты, аднак, аказаў-
ся маладушным і ад свайго задань-

АЛЯКСАНДАР ЕЛЬСКІ

Науковае паседжанье БІНІМ

Навуковае паседжанье Беларус-
кага Інстытуту Навукі й Маства-
тва 4 лютага сёлета было адведзенае ад-
значэнню 50-ых угодкаў ад съмерці
выдатнага навуковца — археографа,
энцыклапедыста, журналіста й пі-
сьменніка Беларусі другое паловы
XIX — пачатку XX стагодзіні —
Аляксандру Ельскаму (1834-1916).

Рэфэрат пра жыццё ў навукова-
культурную спадчыну Ельскага чы-
таў д-р В. Тумаш, а пра ягоны пе-
рэклад пазмы „План Тадуш” Адама
Міцкевіча (выдадзены ў 1892 г.) —
праф. А. Адамовіч.

Рэфэраты кінулі новае съвітло на
заслугі выдатнага дзеяча беларус-
кага культуры канца XIX ст., спад-
чына якога ў галіне навуковай і
асабліва, выдатнага энцыклапеды-
сты Беларусі на згубліла свае кааштоў-
насці ў сяняні.

ДЭМАНСТРАЦЫЯ ў БРАДФАРДЗЕ

Фрагмент Маніфэстациі. На фото відаць беларускую групу з бел-чырвона-белым сцягам
Photo: Telegraph and Argus, Bradford.

У нядзелью 5 лютага 1967 г. у ан-
гельскім горадзе Брадфордзе адбы-
лася дэмманстрацыя супраць прыезду
савецкага прэм'ера Касыгіна ў Вялі-
кабрытанію. Дэмманстрацыя й пра-
тэстатыўныя мітынги былі арганіза-
ваны мясцовым камітэтам Паняво-
леных Народаў, у які ўваходзяць:
Беларусы, Вугорцы, Эстонцы, Латы-
шы, Лятувісі, Паліакі ў Украін-
цы з Брадфорду ў ваколіцаў.

На ўскрайне гораду, пры ўкраін-
ской царкве, людзі зъбраўліся ад са-
мас раніцы, і а 11:30 калёна больш
за 1000 асобаў рушыла ў паход. На-
двор'е было сонечнае. Дэмманстранты
із сваймі нацыянальнымі сцягамі ў
транспарэнтах прамаўлялі найкра-
самоўнай пра крыбу, якую спры-
чыняе люты вораг на родных зем-
лях. Ангельскія жыхарства гораду
мела яшчэ адну нагоду даведацца
пра гэта.

Калёна пасоўвалася па галоўнай
вуліцы ў кірунку цэнтра гораду,
прайшоўшы больш за тры кіля-

НОВЫЯ ДАКУМЕНТЫ ПРА Ф. СКАРЫНУ

У нумары 11-м „Абежніка” Беларускага Інстытуту Навукі й Маства-
тва (Нью-Ёрк, люты 1967 г.) пада-
ецца гэтае:

„У студзені 1967 году БІНіМ дас-
та”, акружным шляхом праз Скан-
динавію, вялікі пакет фатаадбіткаў
актавых запісаў пра доктара Ф. Ска-
рынью, што знаходзіцца ў архівах
Польшчы. У пакете — фатадзімкі
25 балонаў актавых кніг, на якіх
— 12 розных, пісаных палацінску ў
памяцкі, актавых запісаў пра
Францышку Скарыну. Ніводзін з
гэтых тэкстаў дасюль на друкуну
быў ані публікованы, ані рэпро-
дукуваны.

Паколькі БІНіМ мае ўжо ад ко-
лькіх гадоў фатаадбіткі ўсіх лістоў
прускага герцага Альбрэхта датыч-
ных Скарыны, што пераходзіліся ў
архівах Конігсбергу, дык „Скары-
нія” Інстытуту складаецца сянь-
ніца з 20-х архіўных дакумэнтаў, ці
блізу палавіны ўсіх ведамых. Скам-
плектаваны ў Інстытуце ўсіх
дакумэнтаў што да Скарыны,

— санітарка Каця Шчарбенка, якая
шмат у чым прыпамінае санінструк-
тарку Люсю з „Трайцій ракеты”.
Як і заўсёды ў Быкава, вайна ас-
ноўвана ў ваповесці, як найвялік-
шае зло, якое для савецкіх людзей
удвая цяжкое ў балюсе, бо добрая
палавіна ваенных нядачай і ня-
щаццяў спрычыненая собікам кама-
ндованынем. Ува ўсім заўважаецца
агулальная напрыгатаванасць да вай-
ны, хаос, бязладзідзе, фармальна
бяздумны дачыненіні да людзей, як
беспасярэдні вынік сталінскай
памяці танкамі ў кукурузным по-
лі, абарона ўзвышша, сцэна ў за-
імправізованым у сельскай хаце ван-
енным шпіталі, бой у вакружаніі
Немцамі вёсці, уцекі цераз заміна-
ване поле ад нямецкіх танкаў, сково-
вы ў чыгуначнай трубе, наапошні
ўзяцьце Немцамі ў палон. Св

ВЕСТКІ КАНАДЫ

СЬЯТЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫ АБАВЯЗАК

Актам 25-га Сакавіка была абвешчаная незалежнасьць нашай Бацькаўшчыны Беларусі, была выйдзеная воля беларускага народу жыць свабодна ў сваій незалежнай сувесці, роха якога даходзіць і на Беларусь.

Бяз культуры ідэі незалежнасьці Беларусі, без съяткавання ўгодкі 25-га Сакавіка — беларуская спраўва заняпадала-б, яна магла-б быць запрапашчана, а разам з ёю магла-б быць запрапашчаная ѹ будучыя беларускага народу. Таму съяткаванне ўгодкі абвешчання незалежнасьці Беларусі ёсьць нашым нацыянальным абавязкам, съятым абавязкам.

Цяпер спытаем сябе, ці мы заўсёды на ўсіх Беларусай у вадных змагарных напрамках, незалежна ад таго, дзе мы ёсьць — дома, ці на эміграцыі. Гэтам ідэя стымулюе ѹ нас актыўнасць, творчы ѹ змагарны дух, прыпамінае нам, што наша Бацькаўшчына паняволена. Гэтая ідэя незалежнасьці Беларусі дае нам жыцьцёвыя духовы ўзрост і пабуджвае нас да нацыянальнага жыцьця, да грамадзкай працы. Таму мы шануем гэтую ідэю, культивуем яе. Таму мы штогод съяткуем урачыста дзень 25-га Сакавіка — дзень незалежнасьці Беларусі, ды ўцягваєм у гэта съяткаванне нашу моладзь, нашу змену.

Дзякуючы культуры ідэі незалежнасьці Беларусі — хоць 49 год праўшлую ўжо ад абвешчання Акту 25-га Сакавіка, хоць 49 год паняволена наша Бацькаўшчына — мы жывыя нацыянальна, мы стала дамагаемся нашых слушных нацыянальных і чалавечых правоў. Дзякуючы гэтаму, мы можам ганарыцца нашым нацыянальным ростам — на гледзячы на цяжкія абставіны, дзякуючы гэтаму мы съмела можам глядзець у будучыню Беларусі. Нам прыемна пацупы зъдзіўленне чужынцаў, што хоць пайстагодзь даходзіць ад часу, як была абвешчаная незалежнасьць Беларусі — мы, што жывём у моры чужынцаў, съяткуем ўгодкі гэтай падзеі з таім самим запалам, як і раней.

Уявім сабе, што было-б, калі-б мы не культивавалі ідэі незалежнасьці Беларусі, калі-б не съятковалі гадавінаў Акту 25-га Сакавіка на працягу мінулых 48 гадоў.

Мы згубілі-б тады нашу пущаводную зорку-ідэю незалежнасьці Беларусі ѹ паступова забылі-б пра нашу Бацькаўшчыну. Разам з гэтым — мы згубілі-б сэнс свайго нацыянальнага існавання, мы згубілі-б свой нацыянальны твар; мы апынуліся-б на раздарожжы і блудзілі-б бязмотна, як распсуджаныя авечкі. На эміграцыі — мы даўно ўжо распсыліся-б у гушчы мясцовых народоў. Беларускія спраўы з'яўліся-з міжнароднай паверхні ѹ трэба было-б тады маскоўскім верхаводам аглядацца ні на нашу крытку ѹ пратэсты, ні на міжнародную апінію, ні на нацыянальныя дамаганні нашых патрыётатаў на Бацькаўшчыне.

Што-б не казалі балшавікі, як-быяне не хваліліся сваім „подзвігамі” — незалежнасьць Беларусі зрабілі гістарычным фактом не яны, а нашыя славныя Бэзэнтраўцы, ідучы ў уніон з воляй беларускага народу. Балшавікі не моглі ігнараваць гэтага гістарычнага факту, бо за ім стаяў беларускі народ, яны мусілі падхапіць ідэю незалежнасьці Беларусі, спадзяючыся, што зь бегам часу ім удастся схвалішаваць яе, выяліць праўдзівым зъместом. Пачыніцца гэта маскоўскім палітыкам уніфікацыі ѹ русыфікацыі. І калі гэта палітыка сустракае супротіў нашых суродзіцай на Беларусі — дык дзякуючы тому толькі, што яны пранятаі ірэзяй незалежнасьці Беларусі — ідэяй праўдзівай, аўтэнтычнай, а не схвалішаванай Маскоўскай. Культ ідэі незалежнасьці Беларусі ўзмацняе, блеспречна, съвадама, што чатыры імпрэзы на месец

нашае ў жыцьцё ў нашых суродзіцаў на Бацькаўшчыне. І тут вялікую ролю гуляе штогодне съяткаванне 25-га Сакавіка ѹ вольнымі свеце, роха якога даходзіць і на Беларусь.

Бяз культуры ідэі незалежнасьці Беларусі, без съяткавання ўгодкі 25-га Сакавіка — беларуская спраўва заняпадала-б, яна магла-б быць запрапашчана, а разам з ёю магла-б быць запрапашчаная ѹ будучыя беларускага народу. Таму съяткаванне ўгодкі абвешчання незалежнасьці Беларусі ёсьць нашым нацыянальным абавязкам, съятым абавязкам.

1. Хоць Акт 25-га Сакавіка ёсьць выяліненым волі беларускага народу — мы дагэтуль не заўсёды ѹ на ўсіх съяткуем ўгодкі яго ўсе салідарна, разам, як належала-б съяткавацца агульна-нацыянальнае съяўтва. Дагэтуль шмат дзе юнг стаяць на перашкодзе груповыя нязгоды або ѹ дробныя асабістыя амбіцы ѹ інтарэсы некаторых адзінак.

2. Хоць на съяткаваннях зъбі-

раецца многа людзей — на ўсе Беларусы ўважаюць за свой абавязак быць на іх. Ня ўсе згаджамоцца браць уздел у съяткаванні ѹ выкананьці тую ці іншую функцыю. А ёсьць і такія, што асъмельваюцца ўзялжніць свой уздел у съяткаванні ад задавалення іх амбіцыяў.

3. Съяткаванні арганізуюцца ѹ большых беларускіх асяродках, а ѿ меншых 25-ты Сакавік праходзіць бясьвесьледна. А трэба было-б адзначацца гэтае нашае вялікае агульна-нацыянальнае съяўтва ўсім Беларусам бяз вынікту: і ў цэрквях, і ў арганізаціях, і ѿ сяброўскім коле, і ѿ сям'і — калі нямае магчымасці прыняцца ўзделу ѹ шырэйшым съяткаванні. А як дзе няма матар'ялу аб Акце 25-га Сакавіка — дык можна прачытаць хоць-бы ѹ артыкул з беларускай газеты ѹ гэтай спраўве, прачытаць яго сябром, або ѹ сям'і сваёй, каб і дзеткі нашы ведалі, што такое Акт 25-га Сакавіка.

Ідэя незалежнасьці Беларусі ёсьць нашым найяліштым нацыянальным скарбам. За яе прапалілі ўсіх беларускіх патрыётаў. За яе пакутавалі ѹ пакутваюць тысячы братоў і сясьцёр нашых. Перад яе величчу, перад яе съяўтасцю мусяць скарыцца і групы, і асобы.

В. Жук

МІЖНАРОДНАЯ ПРАДАЖА ПЕЧЫВА

21 студзеня сёлета „Комюніты Фолк Арт Каўніл” у Таронта ладзіў першую міжнародную прадажу пецивы, прысьвечаную стагодзьдзю Канады. У імпрэзе прымыала ўздел 14 нацыянальнасці. Беларусай рэпрэзентавала Задзіночаныя Беларускіх Жанчын Канады. Беларускі стол вырозыўвае ад іншых народ-німі вышынкамі, тканінамі ды на-

цыянальнымі строямі Беларусак, што прадавалі расстаўлене на іхнім стале съпечане Беларускім цеста. Да ўзделу ЗБЖК ў гэтай міжнароднай імпрэзе спрычыніліся праціў і ахвярамі наступным сябром: Ганна Каваль, Лена Кулеш, Марыя Ганько, Ніна Рудніцкая, Ванда Сільвановіч, Марыя Ванюк і Раіса Жук. На здымцы стол з прадавальніцамі.

З ЖЫЦЬЦЯ ЖАНОЦКАЙ АРГАНІЗАЦІІ

Задзіночаныя Беларускіх Жанчын Канады начала саю з дзейнасцю у 1967 годзе поўным ходам. Зрэштой вымагала гэтага ад яго жыцьці беларускага асяродку сканцэнтравана вакол З.Б.К. і парахій Б.А.П.Ц. у Таронта.

На свайгай чарговай зборцы 18-га снежня 1966 году, на якой сябром выслушалі справаўдзяча з выніку праціў і ахвярамі наступнага вечарыну 31-га снежня 1966.

2. Зладзіць Ялінку для дзяцей 8-га студзеня 1967.

3. Прыняць ветлівую прапанову дапамогі мужчын царкоўнае Рады і сарганізація вечарыну на Новы Год паводле старога стылю 14 студзеня.

4. Прыняць запросіны „Комюніты Фолк Арт Каўніл” і ўзяць ўздел 21-га студзеня.

Пакуль была прынятая чацвертая пастанова, у дыскусіі ўзыяліся галасы супроты яе, бо кожнаму ведадама, што чатыры імпрэзы на месец

нат для большасці колъкасна арганізаціі, як нашая, ёсьць зашмат. Аднак перакананыне, што, па магчымасці, трэба выкарыстоўваць кожную нагоду, каб прапагаваць беларускім імя сярод канадыйскага грамадства, узяло верх і пастанова была прынятая.

Сяняння ўсе гэтыя пастановы выкананыя ѹ то ная блаға. Сябром камітэт Задзіночаныя прыйшло падпрацаўвачы нямала, але яны атрымалі ѹ нямала маральнаага задавальненія. Праўда, цяпер яны хочуць трохі перадышкі. Толькі, што жыцьцё ўсё чакае, яно ўсё ѹзде наперад і ўсё жыве мусіць ісці з ім разам. Так, як жывы арганізм для ўтрымання жыцьця бязупынна патрабуе пажывы і паветра, так і ўсякая арганізація для падтрымкі свайго жыцьця патрабуе руспілівага кірауніцтва свае управы ѹ ахвярнай працы сваіх сябр. Таму „пераўдышка” ная выглядае на даўжайшую.

Пачаўся юбілейны год беларускага друку, юбілейны год векапомнага чынуні Др. Франыцьшкі Скарыны з Палацку. З.Б.Ж.К. съведамае, што паводле сваіх, хай сабе ѹ сціплых, магчымасцяў яно павінна годна

ХРОНІКА

● 18-ты Гадавы Звезд ЗБК вызначаны на 3-га чырвень 1967 году. Такую пастанову прыняла Галоўная Управа ЗБК на сваім паседжанні 22 студзеня г. г. Яна пастанавіла таксама склікаць агульны сход Таронтоўскага аддзелу ЗБК 16 красавіка г. г.

● Выдавецка-Мастацкі Клуб „Пагоні“. А ѿ сёлетнага Новага Году заснаваны Беларуска - Канадыйскі Выдавецка-Мастацкі Клуб „Пагоні“ з мэтаю пашырання беларускай культуры праз выдавецкую, мастацкую ѹ культурную дзеяньнісць. Сблірам Клубу можа быць кожны Беларус, які Беларуска, калі заплаціць аднаразовую складку \$50.00 (складка поўнасцю вяртаецца пры выступленні з Клубу), на якую будзе выстаўлены квіт. Акрамя таго прымічаюцца ѹ ахвяры. Грошы сабраныя із складак, ахвяр і розных імпрэз будуть ужыты на выдавецтва кніжак, кружэлак, на арганізацію выставак ды іншыя культурныя моты. Тымчасовая ўправа Клубу: сп. К. Акула — старшыня, сп. А. Маркевіч — сакратар і сп. М. Маркевіч — скарbnік. Адрас Клубу: 524 Сан Клерэнс Ав., Таронта, Онт.

Клуб ужо падрыхтаваў стужку з танцавальнімі мэлодыямі ѹ наўгароднай кружэлкі, як прект на стагодзіні. Часякі Клубу: чыя хутка ўжо будзе запрапанаваная зацікаўленым. Ветліва заклікам усіх Беларусай уступаць у сябры Клубу.

А.-віч

● Вечарына ѹ Амікаве. На сходзе Ашайскай Самапомачы было пастаноўлены заснаваць свой мясцовы танцавальны гурток моладзі з іншай народы была злажана вечарына, каб прыдабаць сродкі на готую моту.

● Антисавецкая настроі сярод Беларусаў і Украінцаў адчуваюцца ѹ Польшчы ѹ пагранічных раёнах з Саветскім, як чадае польскі тыднікі ў Чыкаго „Амэрыка-Эхо“, № 5, з 29 студзеня г. г. Даходзіць весткі аб варожых маніфэстациях супраць савецкіх экспурсій ѹ гэтых раёнах, асабліва ж супраць савецкіх пагранічнікаў, якія часта з рознымі моты пераходзяць польскую граніцу. Задараюцца навет выпадкі пабіцця гэтых пагранічнікаў мясцовым наслініцтвам у беларускіх і украінскіх раёнах. У Варшаве кажуць, што чым далей на ўсход ад Варшавы, тым большыя антысавецкія настроі. Адмысловая дэлегацыя ЦК Кампартиі Савецкага Саюзу правяла трыдніцовую гутарку ѹ справе інцыдэнтаў на польска-савецкай граніцы з польским палітбюро ѹ Варшаве.

А.-віч

адзначыць гэту так вялікую для нас гадавіну. Пачало яно сваё заданыне выданым закліку да ўсіх беларускіх жанчын, у якім, апрача кароткай інфармациі аб падзеі, яно зыглакі жанчын даць большую ўагу чытанню беларускай прэсы, пазнаміцца з гісторыяй пачатку беларускага друку, з асобай Франыцьшкі Скарыны, дагледзіць, каб іхнія сям'і былі падпішчыкі „Беларусі“ ѹ „Бацькаўшчыны“, заклікае падтрымліваць сянянішні друк фінансавымі ахвярамі.

Зъбліжаецца дзень 25-га Сакавіка, зъбліжаецца Вялікдзень і гэтыя вялікія съяўты Задзіночаныне павінны належна адзначыць.

На кранутай, яшчэ апрача толькі ѹ гутарках, плячучая справа нацыянальных касцюмай — у першую чаргу для танцавальнага гуртка, арганізація маладзых беларускіх дзяўчынкамі. Дзяяць польскія падпішчыкі З.Б.Ж.К., праца з дзяцінай. Перад намі ляжыць неўзараны загон, а вясна ѹзде ў трэба зъбірацца да воркі.

Жанчына, хоць звычайна съплемялай ѹ ціхая, мае вялікі духовы патонцыял. Яна душой сям'і, рэгулюючым яе дзейнікам. Дзе трэба — яна даруе, дзе трэба — яна прамоў-

BYELOR

БЕЛАРУС, № 119 — 1967

ЦІ БЕЛАРУСЫ МАЮЦЬ ЧЫРВАНЕЦЬ ЗА ХМАРУ И ЯГОНЫ "БЕЛАРУСКІ ГОЛАС"?

У украінскім часапісе „Вільне Слово” № 3 з 21 студзеня 1967 году была надрукавана на першай бачыне такая зацемка: „Браты Беларусы, так ня робіца! Мы атрымалі новы нумар „Беларускага Голасу” за сеньежань 1966 году, у якім на першай бачыне пад напісам „Вясёлых Калядай і Шчасливага Новага Году!” зъмешчаны рэпрадукцыя ўкраінскай каляднай карткі, выданыя Тараса Варана ў Монтралі, малюночкай украінскага маляра І. Крайкіс-кага.

Ніхто ня меў-бы нічога супраць такога чыну ня толькі рэдакцыя „Беларускага Голасу”, але й кожнай іншай, калі-б рэлакцыя падала крываць ѹ паясьненне, якога малюра гэтыя малюнкі. Але іншыя браты Беларусы так не зрабілі! Неазнаёмленыя людзі, а навет самі Беларусы маглі-б уважаць гэта за сваё беларускую мастацтва. У гэтым-же ѹ справа. Гэта ёсьць прысвойванье чужой собесацьці, да таго ѹшчэ нацыянальнай собесацьці іншай народу!

Спадзяйся, што рэдакцыя „Беларускага Голасу” ѹ найбліжэйшым нумаром падасцьць належнае спраставанье ѹ перапросіць выдаўцоў і аўтара ўкраінскай каляднай карткі”.

А ѿ „Вільне Слово” № 5 з 4 лютага 1967 году зъмешчаны наступны адказ на гэту зацемку:

„Браты Украінцы — больш увагі! У украінскім часапісе „Вільне Слово” № 3 за студзень 1967 году зъвілася на першай бачыне зацемка п. н. „Браты Беларусы, так ня робіца!”, якая абражае гонар кожнага Беларуса.

Чаму вы зъвіраетеся з агульным зваротам „братья, беларусы”? Магчыма вы не заглянулі ѹ зъмешчанье тэй газэткі ѹ не паглядзелі, хто яе выда. Таму вось вам выяснянне:

„Беларускі Голас” ёсьць прыватнае собесацьці аднага чалавека, які называецца: Мар'ян Зіняк, С. Хмара, Пярун, Зацяг, ды яшчэ зь дзетак розных пасуданімаў, іншыя лаў і анатімаў. Той самы адзін чалавек ёсьць рэдактаром „Б. Г.”, адміністратаром, рэдкалегіяй, карэспандэнтам і рознага роду дапішчыкам.

Палякі і... вы Украінцы дапамаглі яму ўлезыць ѹ клоб этнічнай прэсы, празь які ён атрымоўвае розныя авесткі.

Зъмешч.. „Беларускага Голасу” ня мае нічога беларускага, апрача загалоўку ѹ мовы, скроў плянтацкимаскоўскай. Кальпартеуцца ѹ украінскай кнігарні „Арка”. Друкуюцца ѹ украінскай друкарні „Кіеў”. І на пэўную той „універсальны рэдактар” ведаі сам, якога мастак той абраз і чытага выдавецтва. І праста выжыстаў яго з дазволу саміх Украінцаў ды ўкраінскім рукамі, каб пры-

Канадыйская Рэдакцыя „Беларуса”

УЗНАГАРОДА МІХАСЯ ЗАБЭЙДЫ

Беларуская газета „Ніва”, што выходит з Беластоку, у адным із сваіх нумароў за студзень сёлета пісала:

„Прыемная вестка прыйшла да

СХОД БАЗА У НЮ ЎДЖЭРЗІ

29 студзеня сёлета ѹ залі Беларускага Грамадзкага Цэнтра ѹ Гайлэнд Парк адбыўся Гадавы Перавыбары Сход Аддзелу БАЗА ѹ Нью Ўджэрзі.

Сход адчыніў уступаючы старшыня Аддзелу БАЗА сп. С. Гутырчык, які зъвірнуўся да прысутных з просьбай ушанаваць хвілінай цішыні вечную памяць сяброўкі БАЗА С. Стому, што нядайна адышла на вечны супачынак.

Пасля гэтага быў выбраны прэзідент Сходу ѹ складзе інж. В. Русака — старшыні ѹ д-ра В. Васілевскага — сакратара. Былі запрошаны ѹ ганаровы прэзыдент прысутныя на Сходзе старшыня Галоўнай Управы БАЗА інж. М. Гарошка і сябра Галоўнай Управы сп. А. Мікевіч.

Пасля справацаў уступаючай управы Аддзелу, старшыні Жаноцкай Сэкцыі БАЗА сп. Л. Бакуновіч, ды дыскусіі над імі, Сход прызнаў ім абсалютным з падзякою.

Пасля гэтага адбыліся выбары новай управы Аддзелу БАЗА, кіраўніцтва Жаноцкай Сэкцыі й Рэвізійнай Камісіі. На старшыню Аддзелу быў выстаўлены трох кандыдатураў: д-р Ул. Бакуновіч, даследні шматгадовы старшыня сп. С. Гутырчык і сп. П. Кажура. У выніку таго галасаванія за старшыню быў выбраны вялікай перавагай галасоў сп. С. Гутырчык.

Была пададзеная праланова перавыбраць увесці склад старой управы Аддзелу ѹ на наступны год. Ноўвыя выбраны старшыня прасіў Сход падтрымца гэтую праланову. Зъвілася контрпраланова, каб выбіраць кожнага сябру ўправы асобна. Дзіве гэтыя пралановы быў паслаўлены на галасаваніе, у выніку

нас з Прагі. Ведамы беларускі сяпявак Міхась Забейда, які жыве ў Празе, атрымаў ад Часкага Музычнага Фонду прэмію за майстэрскае выкананье песьні ѿ сучасных чэскіх кампазытараў”.

Вестка сапраўды прыемная. Можна адно ѿціцца, што талент нашага сяпявака знайшоў яшчэ адно прызнаныне.

Колькі год таму Міхась Забейда насыпіваў на даўгаграйную кружэлку вязанку беларускіх песьні, што быў выдадзены ѹ той-же Празе. Паміж гэтымі песьнямі ведамыя „Ціня дудка мая”, „Што ѹ за месяц”, „Калычанка” ды іншыя. Кружэлка выйшла ѹ выдавецтве „Супрафон” (№ DM 10065).

Было-б вельмі добра, калі-б песьні гэтыя быў перавыдадзены для шырокага ўжытку Беларусу на Задзе.

„Прыемная вестка прыйшла да

якога праўшыла першая праланова, згодна зь якой быўла пакінутая старая ўправа ѹ на наступную кадэнцыю. Ейны склад наступны: сп. С. Гутырчык — старшыня, сп. сп. Б. Даніловіч і П. Швэд — віцэ-старшыні, д-р Ул. Бакуновіч — сакратар, інж. Ч. Ханяўка ѹ сп. Я. Азарка — скаубікі, сп. В. Стома — культурна-асветны рэфэрэнт, сп. У. Слыўка — сябра управы. У кіраўніцтва Жаноцкай Сэкцыі выбраныя: сп.я Т. Януш — старшыня, сп.я Л. Бакуновіч — віцэ-старшыня, сп.я Н. Стома — сакратар, сп.я М. Войтэнка — скарбнік. У Рэвізійную Камісію ўвайшлі: сп. В. Дубяга, сп. Ф. Родзька ѹ сп. Л. Стагановіч.

На заканчэніе старшыня Галоўнай Управы БАЗА інж. М. Гарошка прывітаў новавыбраную ўправу ѹ пажадаў ёй плённае дзейнасці.

Сход закончыўся адсыланьнем беларускага нацыянальнага гімну.

В. С.

ПАМЯЦІ БАРБАРЫ ВЕРЖБАЛОВІЧ

На трыццаць пяты дзень пасля смерці беларускага опэрнае сяпявачкі Барбары Вержбаловіч, зь ініцыятывы Задзіночаныя Беларускіх Жанчын Канады, была адслужана ѹ БАПЦ ѹ Таронта панікіда за супакой душы Нябожчыцы. І так яшчэ адну выдатную Беларуску „Са сяўтим упакой Хрысцье... Божа!”

Пасля панікіды прысутныя сабораліся ѹ Беларускім Цэнтры, каб разам аддаць чэсьць памяці Барбары Вержбаловіч. Жалобную імпрэзу адкрыла старшыня ЗВЖК. Яна дала кароткі нарыс жыцьця вялікай Нябожчыцы. Гэтыя кароткі інфармациі дапоўніў вобразна Др. В. Жук.

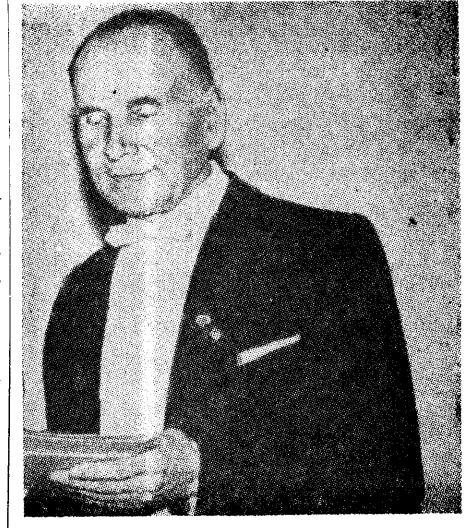
Барбара Вержбаловіч была ня толькі выдатнай сяпявачкай, але ѹ вялікай беларускай патрыёткай, грамадзкай дзяячкай ды вартастаннай працадармайца Беларускай Сэкцыі Рады „Вызваленія” — член Рады „Свабода”. Яна там была ня толькі сакратаркай, але ѹ сяпявала, калі радыёвая перадача гэтага вымагала, ды быў дасканальным дыктарам, голас яе трудна было зандерці ѹ саўецкаму глушэнню беларускіх перадач.

Адиграны на тэйпрэкордзе дзіўве перадачы вышэй успомненага радиа дали магчымасць пачуць, каму ѹ пяршыню, а каму ізноў, съпел і гутарку памерлае. Так сталася, што ѹ гэтых-же перадачах мы пачуць галасы яшчэ двух нябожчыкі: С. Паміж гэтымі песьнямі ведамыя „Ціня дудка мая”, „Што ѹ за месяц”, „Калычанка” ды іншыя. Кружэлка выйшла ѹ выдавецтве „Супрафон” (№ DM 10065).

Было-б вельмі добра, калі-б песьні гэтыя быў перавыдадзены для шырокага ўжытку Беларусу на Задзе.

„Прыемная вестка прыйшла да

ВЕЧАР ПЕСЬНІ ЗАБЭЙДЫ-СУМІЦКАГА

Акруговая Управа БАЗА ѹ Нью Ўрку зладзіла ѹ суботу 11 лютага Вечар у часы ў выдатнага беларускага сяпявака Міхала Забейды-Суміцкага. Вечар адчыніў старшыня Ньюёркаўскай Акругі БАЗА д-р Ул. Набагез, прыгадаўшы свае ўражанні, калі яшчэ вучнем Беларускай Гімназіі ѹ Наваградку перад вайной быў прысутны ўпяршыню на канцэрце сяпявака. Ён падчыркнуў, што Забейда-Суміцкі меў рэдкі навет у выдатных артыстках дар зачароўваць сваім мяккім лірычным голасам ды тонкай перадачай мэлёдкі народнай песьні слухаючоў.

Віцэ-старшыня Акруговай Управы БАЗА сп. А. Шукелайць у караткім, але старанна апрацаваным рэфэрэнце на аснове даваенай віленскай беларускай прэсы ѹ сокіх усташмід выразна нарысаваў профіль Міхала Забейды-Суміцкага, як выдатнага артыстага гарагача беларускага патрыёты. Сп. Шукелайць правільна падчыркнуў, што Забейда-Суміцкі быў адным з рэдкіх у гэтым часе Беларусу, які ў удзілі паліянізацыйнай атмасфэры забаронаў і ліквідацый Палікамі ўсіяго беларускага, голасна даваў націнь, што жыве Беларус.

Пасля гэтага была праслушана з магнітафоннай стужкі вязанка беларускіх народных песьні, насыпіваны Забейдам-Суміцкім яшчэ ў 1936 годзе ѹ Варшаве, і такая-ж вязанка, насыпіваных некалькі год таму ѹ Празе.

Высокамастацкая ў чулае выкананыне роднае песьні стварыла ѹ прысутных глыбокі патрыятычны настрой.

дзе прыпадаюць 25-ыя ўгодкі съмерці. Тым, што зналі бліжэй, як яе называлі, цёцю Барбару, Лявона Карава ѹ Пётру Сыча, цяжка было чуць іхніх галасы з-за гробу...

Хвілінай маўчаныя прысутныя ўпяршылі памяць Барбары Вержбаловіч.

P.

ні ўсёй гэтай кампаніі адбылося 12 сакавіка ѹ Інстытуце літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі Навук БССР амбэркаўаныя аповесі Ѣ Быкаўца. Як паведаміла „Літаратура і Мастацтва”, вынік гэтага амбэркаўання быў наступны: „Усе быў адной думкі: аповесі Васіля Быкаўца „Мёртвым не баліць” — значная звяза беларускай прозы з мінулы год”¹). З гэтага можна зрабіць выснову, што аўбінавачаныні Быкаўца інсپіраваныя партыйнымі вярхамі. Наагул усія справы, паднятая вакол аповесі Ѣ Васіля Быкаўца „Мёртвым не баліць”, вымочнае съветчанье таго, што пра шкодныя і трагічныя вынікі сталіншчыны, асабліва ў аўтара, якім была яна надрукавана.

Выйступленыя Машэрара было сыгналам для цэнтральнай маскоўскай прэсы, якая аўбінаваціла беларускага пісьменніка ѹ схвалшаваныні гістарычнай праўды ѹ выкryўленні партыйнай лініі ѹ аповесі „Мёртвым не баліць”. Спясирод цэлага газетаў і часопісаў, што асуздзілі творы Быкаўца, асабліва ў аўтара. Пра гэта трэба сказаць адкрыта ѹ бескампрамісна. Гэта няўдача — вынік сур'ёзных ілюйна-эстэтычных поглікаў пісьменніка²). А газета „Красная звезда” называла аповесі „Мёртвым не баліць” — няўдача аўтара. Пра гэта трэба сказаць адкрыта ѹ бескомпрамісна. Гэта няўдача — вынік сур'ёзных ілюйна-эстэтычных поглікаў пісьменніка³). А газета „Красная звезда” называла аповесі „Мёртвым не баліць” — няўдача аўтара.

Ст. Станкевіч

¹) П. Дзюбайла. Беларускі раман аб Вялікай Айчынай Вайне. Менск, 1964, б. 128.

²) Анатоль Вярцінскі. Галоўнае — праўда... „ЛіМ”, № 81, 9 каstryчніка 1964.

³) Я. Герцовіч. Дзіўвяхі пра сяўціці. „Звязда”, № 26, 1 лютага 1966.

⁴) „ЛіМ”, № 28, 5 красавіка 1966.

⁵) В. Севрук. Правда о великой войне. „Правда”, 17 красавіка 1966.

<sup

ВЕРА ВЯРБА МАЛАДАЯ БЕЛАРУСКАЯ ПАЭТКА

Спасярод жаноцкіх прадстаўніцаў у сучаснай беларускай паэзіі Веры Вярбы — адна з наймалодшых, — яна нарадзілася ў 1942 годзе, — і найболыш плённая з усіх іншых. На дваццатым годзе жыцця яна ў 1962 годзе выдала працу ў дагату адзіны зборнік сваіх вершаў „Вочы вясны”, ёўла і прыхільна сустрэты крытыкай. Пасля гэтага прозывіща Веры Вярбы часта з'яўлялася на балонах літаратурных часапісаў. Але асабліва плённым стаўся для яе 1966 год: ува ўсіх трох літаратурных часапісах — „Полымі”, „Маладосьць” і „Беларусь” яна надрукавала ў гэным годзе па два цыклі сваіх вершаў, што адных іх хапіла-б на цэлы новы зборнік.

Спасярод вершаў Вярбы 1966 году выразна вылучаецца якраз апенішні цыкл, змешчаны ў кастрычніцкім нумары часапісу „Маладосьць”. Гэты гевялічкі цыкл, што складаецца ўсяго з пяцёх вершаў, вельмі добра раскрывае духовы профіль Веры Вярбы, і як маладой дзяўчыны з ейнымі юнацкімі юнацкімі ѹ перажываннямі, калі, як яна кажа, „мары паблытлілі ў яўным”, і як паэткі з нязвычайнай чулім рэагаваннем на зявы навакольнага сьвету. Вось адзін з такіх вершаў, вельмі характэрны сваім аўтабіографізмам, надрукаваны ў кастрычніцкім нумары „Маладосьці”:

Яшчэ нічога ня сказана
Аб самым сваім,
гalojnym.
Ісціна —
вочы завязаны —
Абыходзіць з кубкам поўным.
Яшчэ нічога ня перажыта.
Кожны раз адкрываеш нанова
І зямлю гэтую,
і дрэва.
і жыта.
Адкрываеш новыя слова.
Адкрываеш чалавека іншага,
Якога ня ведаў дагэтуль,
І хочацца ператварыцца ў віню.
Абсыпаную перашацьветам.
О, шчасце маладосьці дзіўнае!
Глыбокае, як неба.
Сэрца працягваеш наіўнае,
Бы лусту хлеба.

Верш гэты як-бы ключ да зразумення асабовасці маладой паэткі, прагненія хвалючых перажыванняў, глыбокага раздуму ўзвышаных пачуццяў. Яна разумее, што знаходзіцца яшчэ на мяжы паміж успрыманнем жыцця вачыма наўнага дзіўніці і здолнасці асэнсоўваць яго з дазвальнем дарослага чалавека. І ў гэтых юнацкіх лятычніках і шчыра-наўным успрыманні жыццяў явы — чар янае паэзіі. У гэтых съвеце лятычніх і рэальнага пазнання — „шчасце маладосьці дзіўнае”, — кажа яна ў прыведзеным вершы. У іншых вершах яна выказвае шкадаванне, што ёй не давалася перажыць грозных падзеяў апошнія вайны. Тому яна дакаре сваю долю:

Чаму я нарадзілася так позна!
Аб вайне мне рассказываюць абеліскі.
Васільковым полем
у кананаду грозную
Прайшла дзяўчына ля маёй
кальскі.

Гэтак пісаў у 1965 годзе ў вершы „Восенская позы” ейны равеснік Казімер Камайша: „Вайны я ня знаю, помно ледзь-ледзь сорак пяты”. Ды ў іншых паэтаў аднолькавага з ім веку адклікаюцца на жахі апошнія вайны, як на трагедыю, асабіста ім ня перажыту.

Вера Вярба яшчэ ў іншага гле-дзішча тыповая прадстаўніца наймалодшага паэтычнага пакалення. Дзяйніцтва гэтага пакалення прыпадала на гады, калі ўдущлівая атмасфера сталінайшчыны пачынала ўжо разъвейвацца, а гады ранінне маладосьці фармаваліся ў часах дзя-сталинізму. А пра жахлівія 30-ыя гады, што чорным прывідам маячылі ў памяці старэйшых, маладыя паэты, як Веры Вярбы ў яўных равеснікі, ведаюць адно з апавяданняў яўспамінай старойшчыны пакалення. Зусім натуральна, што ў маладым літаратурным пакаленіні фармуецца зусім новы пытхалічны тып чалавека — волялюба, што ў жыцці бачыць толькі добрае, пры-гожае ўзвышанае. Вось чаму ў вершах Вярбы вычуваецца ў кожным радку моцны пульс радаснага жыцця, гучакъ съвежыя юнацкі пачуцці, хоць і захварбаваныя пры-

роджанай ёй элегійнасцю, але ня адчуваннем жыццёвага гора.

Побач з прыведзеным вершам „Яшчэ нічога ня сказана”, які лішнім будзе прывесці ўпіс адаі, ці не найпрygажэйшы наагул ейны верш „Яблыня”, якім адчыняеца цыкл:

Я хачела пасадзіц яблыню
белую-белую.
Ля хаты на кручы высокай,
Каб сонца і яблыня
парой сцізлай
Глядзеліся ў вонкы.
Дзе твой дом,
у якім шукала спакою.
Салаўтнай гай,
бяясновыя сльпевы?
Прытуліўшыся
дзіячай шчакою.
Стаю ля дрэва.
Мары перадбытліся зь яўным.
На далёкім прадвесні
Засталася ты,
мая яблыня.
Лебядзіна песьня.

У юліені пасткі яблыня — гэта сымбал ёйнае бацькаўшчыны. Пра гэта выразна сказана ў яўним вер-

шы „Сказ аб радзіме”, надрукаваны на нумары 8-ым часапісу „Беларусь” за 1966 год. Верш канчаецца гэтымі вымушнымі радкамі:

О, яблыні бельня,
весніні ў дыме!
З маленства вы —
сымбал любімай радзімы.
Люблю я ваш колер,
колер надзеі,
Вясны і зімы —
гэтых дзівюх чарадзеяк.
Я з гэтай зямлі,
зь яе красак і хлеба,
у вачах маіх стыне
бацькоўскае неба.

Вершы Веры Вярбы, асабліва найнавейшыя, гэта ў нашай паэзіі ці не найлепшыя ўзоры чистасі лірыкі, што якраз утворчасці маладых прыходзіць сяняня да поўнага голасу. А гэта чистасі лірыкі ў вершах Вярбы наскроў асабістая. Ейныя пачуцьці ѹ перажыванні гучакъ не-падробленай шчырасці, часамі на-поўдзянінай наўнасці, заўсёды мяккія, ласкавыя і плащчотынны. Гэтым якраз і вызначаецца сяняшніе месцы Веры Вярбы ў беларускай паэзіі.

Ст. Крушиніч

РЭПАТРЫАНТЫ ВАРОЧАЮЦА НА ЭМІГРАЦІЮ

Трагічна, што старая беларуская эміграцыя ў Амэрыцы — Паўночнай і Паўднёвай — трапіла пад упływy савецкай пропаганды. Пасля вайны пачалі паўставаць сярод яе, як грыбы па дажды, прасавецкія клюбы ѹ тварыствы, расейскія прасавецкія газеты ѹ часапісы. Але па крыйсе людзі сталі бранца за разум ды адсоўваци ў сваіх камуністычных кіраўнікоў. Памагае им у гэтым праўда аб жыцці ў Савецкім Саюзе, што працікаецца часамі ў лістах ад тых, якія вярнуліся на радзіму пад упływам пропаганды, і жыве вайны пачалі паўставаць сярод яе, то аж дзевяць гадоў. Кажуць, што людзі ў Савецкім Саюзе ўжывуды, маюць малыя заработка, благія кватэры, мерзнучы. Парадку там няма, добрае жыццё толькі для камуністів. Сам Сяргей Мандрык аб'ехаў увесі Савецкі Саюз і ўсюды бачыў тое самае.

Для тых, хто знае савецкое жыццё, гэта ніякі паклён, а чистая праўда. Але, відаць, гэта праўда па-шыраецца сярод беларускіх эмігрантаў у Аргентыне, дык савецкі патрыёт С. А. кінуўся ратаваць прэзыдента Савецкага Саюзу ў завяршэнні. У сваім лісьце ён чэрніц і сям'ю Кіцуноў, што вярнулася з Баранавіч і пачала расказваць пра тамтойшніе жыцці.

На помач С. А. ідзе другі савецкі патрыёт — В. Мацкевіч. У дагім артыкуле „Камень за пазухай” у тым-же „Голосе радзімы” ён апісвае, як яму здаецца, добрае жыццё сем'і, што вярнуліся ў Баранавічы з Аргентыны, і кляйміц сям'ю Кіцуноў за тое, што яны адмовіліся ад савецкіх паштэртоў, вярнуліся ў Аргентыну, а „сейчас они возводят чорт-те что на наших советских людях, на нашу страну”. Даставацца таксама Мандрыкам.

Пры канцы ўсёй В. Мацкевіч прызнаеца, што ў Аргентыну апрацоўвае гэта савецкі патрыёт, Кіцуноў і Мандрык, вярнулася яшчэ з Баранавіч некалькі сем'яў. Тут ён ужо спускае з вялінчага тоны ѹ, нібы апраўдаючыся, кажа, што ў вадных там засталіся дзеци, у другіх такая сякай мэмасць, трэція проста папаліся на вуду людзей з чыстымі рукамі. Як быць-там перад выездам у Савецкі Саюз, яны нічога гэтага ня бачылі.

Праўда пра савецкое жыццё дайшла ѹ да старых эмігрантаў у Канадзе. Не памагло тое, што пісанік з „Вестніка” расхваливалі Саветы ѹ сваі газэты ў „Голосе радзімы”. Людзі паехалі ѹ самі пабачылі, што робіцца на Беларусі. А цяпер расказваюць пра гэта сваім сябром стаўшым эмігрантам. Часамі яны спатыкаюць і іншых сяброву з новай эміграцыі ѹ кожаку ѹ: „Праўду гаварылі, як там жывеца ў Бальшавікоў. Мы тады верылі савецкай пропагандзе, а вам ня верылі. Але мы самі зъездзілі ў Беларусь і пабачылі, якія там парадкі, дык цяпер нас не ашукавае ніякай пропаганды”.

Мянінца настроі ѹ у „Федерации Русских Канадцев” у Таронта на Дэнісон. (Там-же 85% Беларусаў). І там пашыраецца праўда пра савецкое жыццё ўмовы Кутаса Мандрыкама ѹ могуць быць прыманкай.

Савецкі патрыёт С. А. з Аргентыны (беларускіх эмігрантаў ён лічыць „Расейцамі”) у сваім лісьце ў „Голосе радзімы” нападае на сям'ю Мандрыкоў за тое, што яны паехалі дамоў у Слонімшчыну на стала, але, пазнаўшы жыццё ў Савецкім Саюзе, адмовіліся ад савецкіх паштэртоў і вярнуліся ў Аргентыну, дзе

добраю работу, добрую кватэрну; апісвае як ён параду ѹ начальства ѹ разъліжджаку па дамох адпачынку. Адным словам — Кутас адрэзуў стаўся чалавекам, сваім сярод кіраўнічых сферы. Ён і піша паразескую. Ён з жонкай зарабляе 270 рублёў на месцы і можа купіць і хадзіцінік, і машыну да мышцаў блязіны. Відаць, ён добрая стараўся ў наварачанні на савецкіх патрыётў беларускіх эмігрантаў у Аргентыне, дык і выслыхаўся да свайго патрэбнага клевету”. — кажа Г. Кутас, які цяпер жыве ў Менску. Далей, калі давесць, што гэта сапардъ “клевета”, ён хваліцца, як яму добра: як ён прыехаў з Аргентыны, дзяржава ім заапякавалася, аплачвала перавозку, давала гравшовую помач, дала яму ѹ жонцы добрую работу, добрую кватэрну; апісвае як ён параду ѹ начальства ѹ разъліжджаку па дамох адпачынку. Адным словам — Кутас адрэзуў стаўся чалавекам, сваім сярод кіраўнічых сферы. Ён і піша паразескую. Ён з жонкай зарабляе 270 рублёў на месцы і можа купіць і хадзіцінік, і машыну да мышцаў блязіны. Відаць, ён добрая стараўся ў наварачанні на савецкіх патрыётў беларускіх эмігрантаў у Аргентыне, дык і выслыхаўся да свайго патрэбнага клевету”. — кажа Г. Кутас, які цяпер жыве ў Менску. Далей, калі давесць, што гэта сапардъ “клевета”, ён хваліцца, як яму добра: як ён прыехаў з Аргентыны, дзяржава ім заапякавалася, аплачвала перавозку, давала гравшовую помач, дала яму ѹ жонцы добрую работу, добрую кватэрну; апісвае як ён параду ѹ начальства ѹ разъліжджаку па дамох адпачынку. Адным словам — Кутас адрэзуў стаўся чалавекам, сваім сярод кіраўнічых сферы. Ён і піша паразескую. Ён з жонкай зарабляе 270 рублёў на месцы і можа купіць і хадзіцінік, і машыну да мышцаў блязіны. Відаць, ён добрая стараўся ў наварачанні на савецкіх патрыётў беларускіх эмігрантаў у Аргентыне, дык і выслыхаўся да свайго патрэбнага клевету”. — кажа Г. Кутас, які цяпер жыве ў Менску. Далей, калі давесць, што гэта сапардъ “клевета”, ён хваліцца, як яму добра: як ён прыехаў з Аргентыны, дзяржава ім заапякавалася, аплачвала перавозку, давала гравшовую помач, дала яму ѹ жонцы добрую работу, добрую кватэрну; апісвае як ён параду ѹ начальства ѹ разъліжджаку па дамох адпачынку. Адным словам — Кутас адрэзуў стаўся чалавекам, сваім сярод кіраўнічых сферы. Ён і піша паразескую. Ён з жонкай зарабляе 270 рублёў на месцы і можа купіць і хадзіцінік, і машыну да мышцаў блязіны. Відаць, ён добрая стараўся ў наварачанні на савецкіх патрыётў беларускіх эмігрантаў у Аргентыне, дык і выслыхаўся да свайго патрэбнага клевету”. — кажа Г. Кутас, які цяпер жыве ў Менску. Далей, калі давесць, што гэта сапардъ “клевета”, ён хваліцца, як яму добра: як ён прыехаў з Аргентыны, дзяржава ім заапякавалася, аплачвала перавозку, давала гравшовую помач, дала яму ѹ жонцы добрую работу, добрую кватэрну; апісвае як ён параду ѹ начальства ѹ разъліжджаку па дамох адпачынку. Адным словам — Кутас адрэзуў стаўся чалавекам, сваім сярод кіраўнічых сферы. Ён і піша паразескую. Ён з жонкай зарабляе 270 рублёў на месцы і можа купіць і хадзіцінік, і машыну да мышцаў блязіны. Відаць, ён добрая стараўся ў наварачанні на савецкіх патрыётў беларускіх эмігрантаў у Аргентыне, дык і выслыхаўся да свайго патрэбнага клевету”. — кажа Г. Кутас, які цяпер жыве ў Менску. Далей, калі давесць, што гэта сапардъ “клевета”, ён хваліцца, як яму добра: як ён прыехаў з Аргентыны, дзяржава ім заапякавалася, аплачвала перавозку, давала гравшовую помач, дала яму ѹ жонцы добрую работу, добрую кватэрну; апісвае як ён параду ѹ начальства ѹ разъліжджаку па дамох адпачынку. Адным словам — Кутас адрэзуў стаўся чалавекам, сваім сярод кіраўнічых сферы. Ён і піша паразескую. Ён з жонкай зарабляе 270 рублёў на месцы і можа купіць і хадзіцінік, і машыну да мышцаў блязіны. Відаць, ён добрая стараўся ў наварачанні на савецкіх патрыётў беларускіх эмігрантаў у Аргентыне, дык і выслыхаўся да свайго патрэбнага клевету”. — кажа Г. Кутас, які цяпер жыве ў Менску. Далей, калі давесць, што гэта сапардъ “клевета”, ён хваліцца, як яму добра: як ён прыехаў з Аргентыны, дзяржава ім заапякавалася, аплачвала перавозку, давала гравшовую помач, дала яму ѹ жонцы добрую работу, добрую кватэрну; апісвае як ён параду ѹ начальства ѹ разъліжджак